

רצף חינוכי טיפולי
באירועי אובדנות וחירום
בימי השבתה וסגר

דר' יוכי סימן טוב ורחל משה אברהם
היחידה להתמודדות בחירום, משבר ואובדנות
שפ"י, משרד החינוך

מחוללי לחץ אופייניים לתקופה

- ✓ אובדן אדם קרוב או מחלה קשה של אדם קרוב ;
- ✓ משבר משפחתי (שהתגבר או חדש);
- ✓ פגיעה חמורה בפרנסה;
- ✓ מציאות של אי ודאות מתמשכת וקושי בחוויית שליטה;
- ✓ מספר גורמי הלחץ מרכזיים בו זמנית במשך זמן ארוך ובחומרה רבה

מטרות השיחה

1. התערבויות היחידה באובדנות וחירום בימי משבר הקורונה;
2. עקרונות והנחות יסוד בתפיסה המקצועית של ההדרכה ביחידה.
3. מרכיבי הרצף החינוכי-טיפולי בשגרה ובחירום;

תחומים ומסגרת החשיבה

אובדנות
2

טראומה
1

תגובתי ויזום

פרטני וקבוצתי

אחרי

בעת

לפני

ליווי ארוך טווח

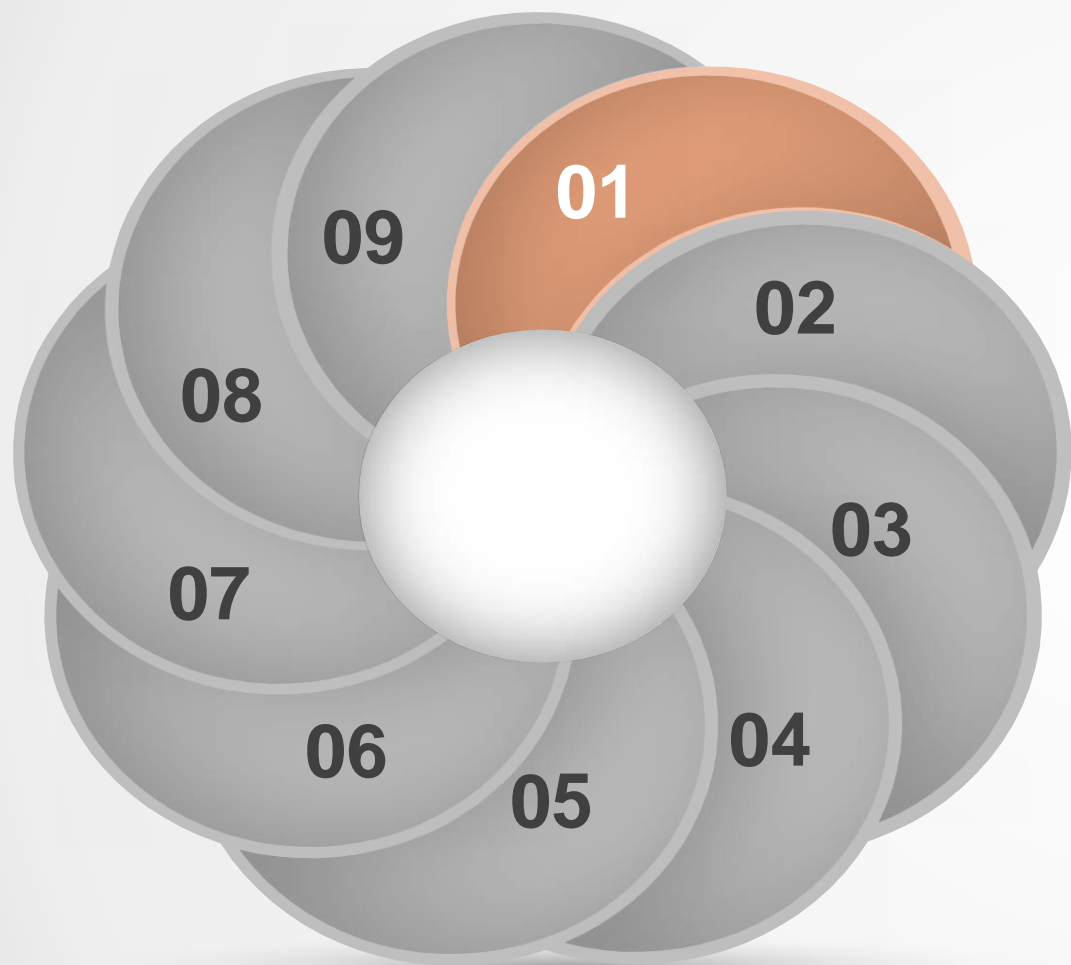
עזרה ראשונה
נפשית

מניעה וחיזוק
עמידות

עקרונות והנחות יסוד בעבודת היחידה

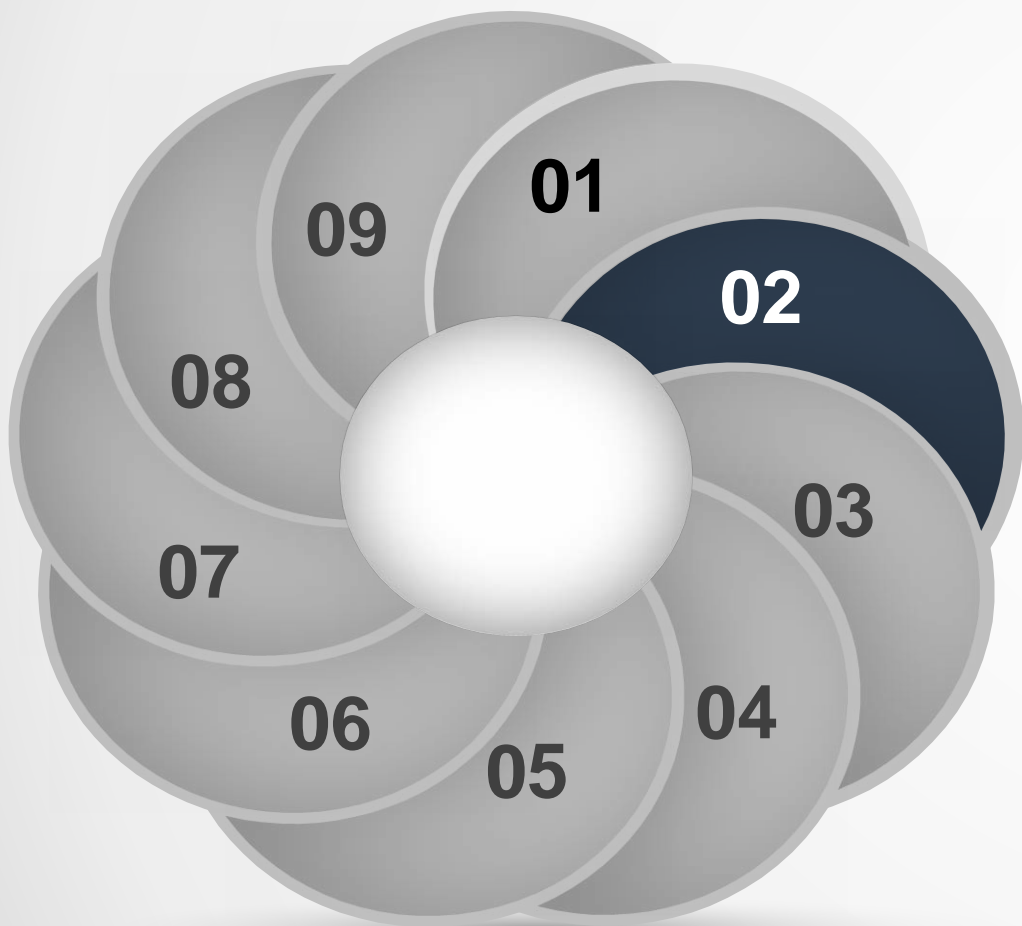
עבודת מטה

עיקרון מספר 1

- מדיניות ✓
- משאבים ✓
- פיקוח ✓
- נוכחות ✓
- זמינות ✓
- ליווי פעיל ✓

דרכי התערבות

עיקרון מספר 2

"מניפה"; ✓

תיווך; ✓

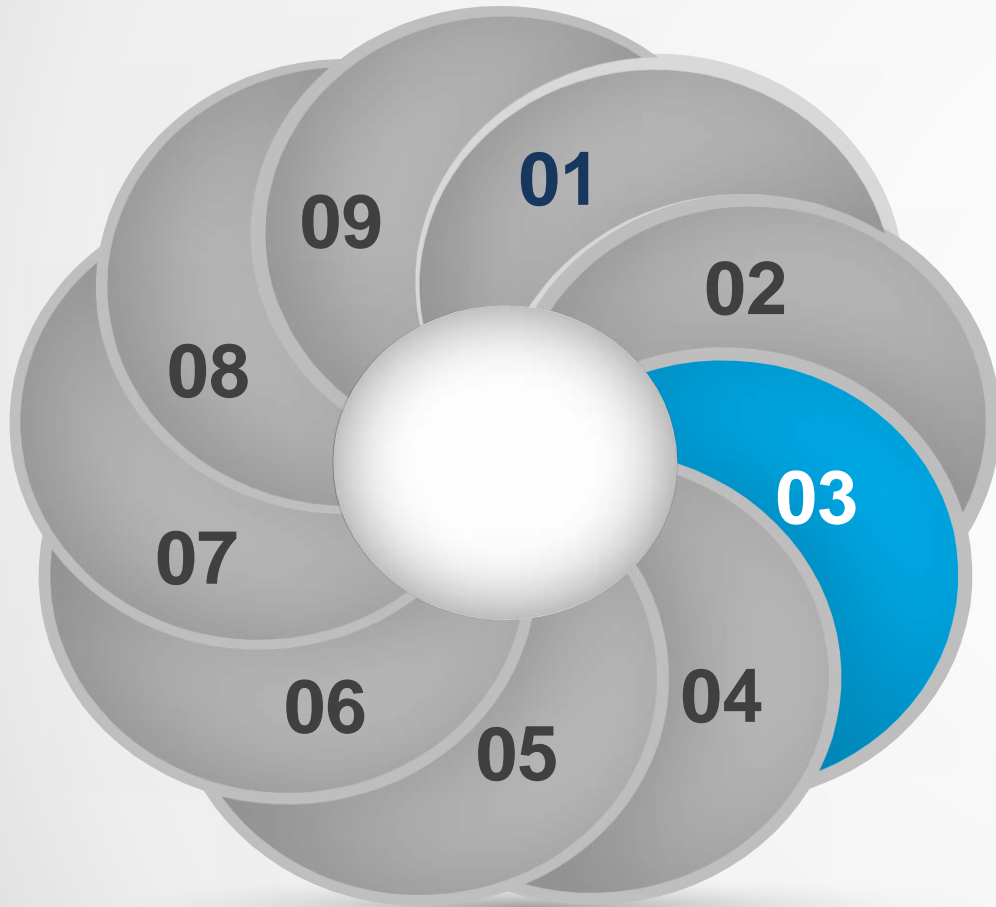
רצף חינוכי-טיפולי; ✓

ליווי מתמשך; ✓

תמיכה בתומכים; ✓

ידע יישומי

עיקרון מספר 3

✓ למידה מאירועים;

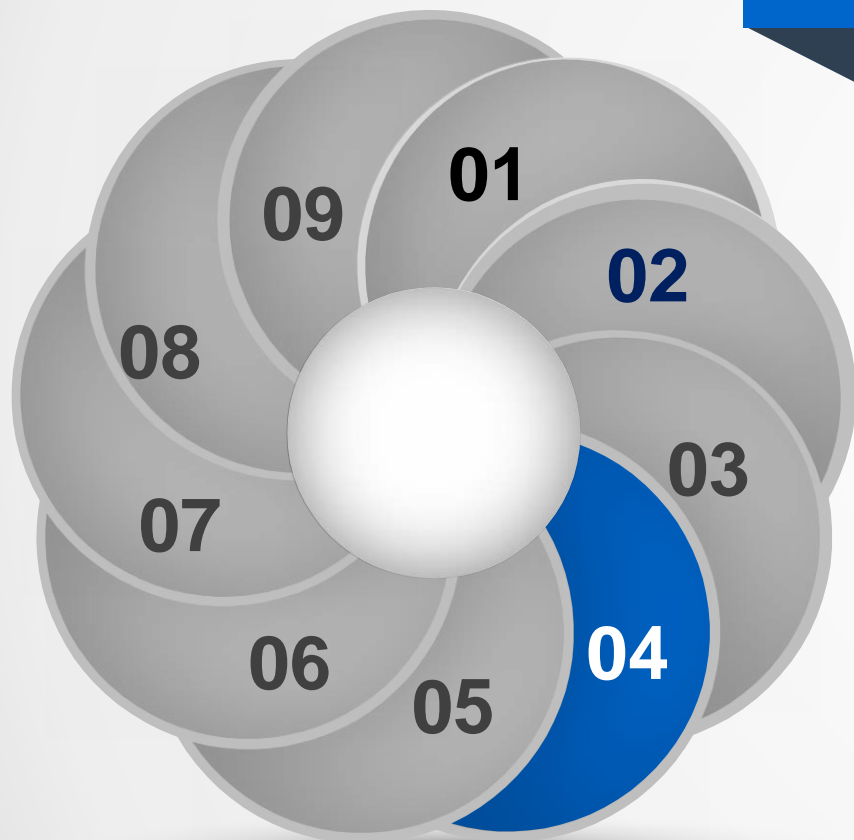
✓ מיפוי צרכים שוטף;

✓ התאמת חומרים;

✓ גיבוש תורת עבודה – ניסיון + מחקר;

הורות כמשל

עיקרון מספר 4

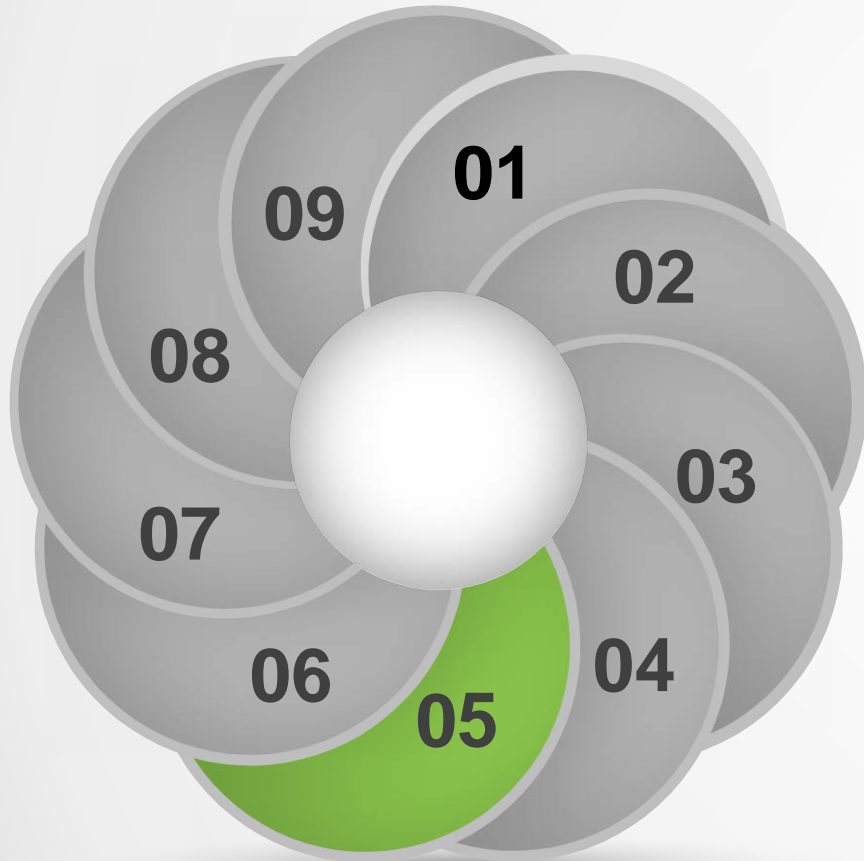

✓ "הילד הזה הוא שלי" – צוותי חינוך;

✓ "הילד הזה הוא שלנו" – הורים וצוותי חינוך;

מה שעבד בשגרה יעבוד בחירום

עיקרון מספר 5

✓ חידוד חוזקות וחולשות;

התשתיות הארגוניות;

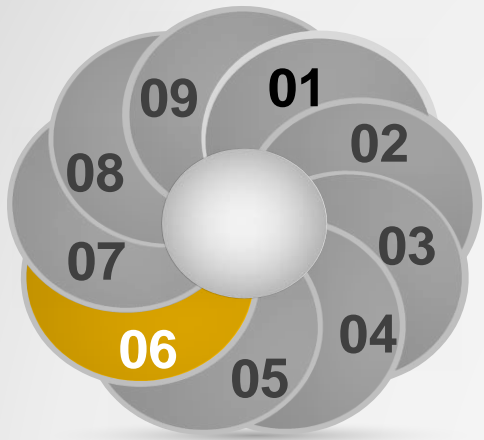
✓ הדרכת צוותים;

✓ איתור תלמידים בסיכון;

✓ הערכות סיכון וטיפול;

מה לשמר ומה להתאים

עיקרון מספר 6

לשמר

- ✓ רצף חינוכי-טיפולי לתלמיד בסיכון לאובדנות.
- ✓ נורמה של תגובה מיידית ועקבית.

להתאים

- ✓ תרגום לתקשורת וירטואלית:
 - מאפייני קשר
 - פרטיות ו- setting
 - שמירת רציפויות
- ✓ התאמה לריחוק פיזי
- ✓ פירוש מחדש

"כמו מעגלים במים" - (נירה כפיר)

✓ אחת ההגדרות למשבר: התעלמות ממידע;

✓ במערכת החינוך השאיפה היא - "יד על הדופק";

הנחות מוצא בכל התערבות

עיקרון מספר 7

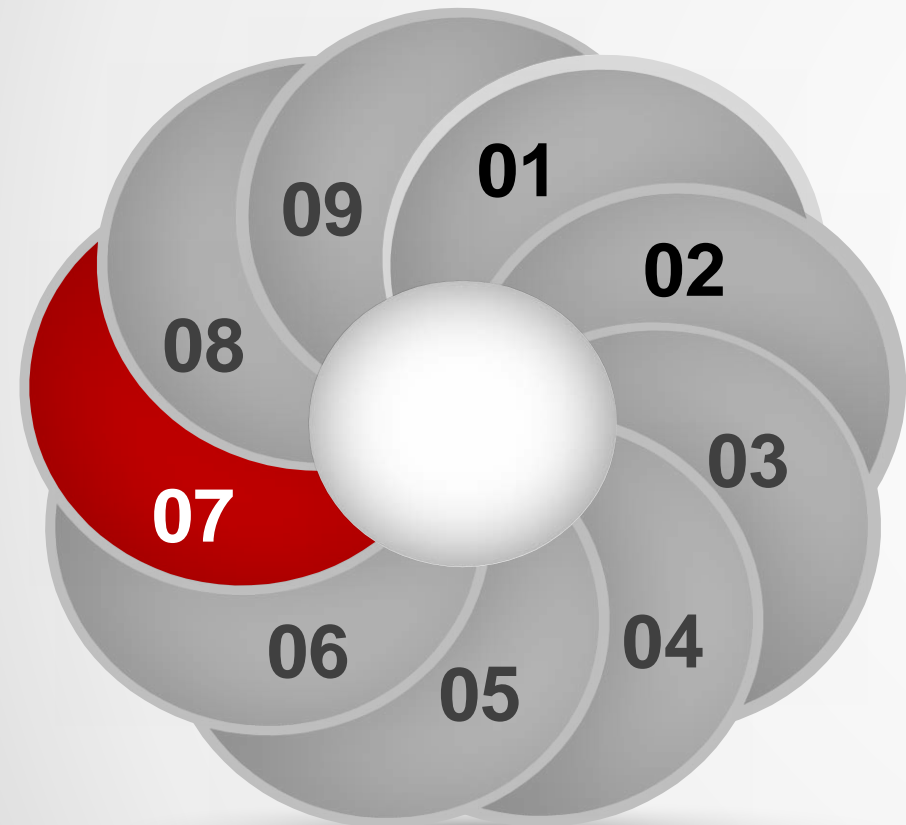
1. ק.מ.ץ - ו"שעת הזהב";

(Cohen et al., 2012)

2. שותפי תפקיד;

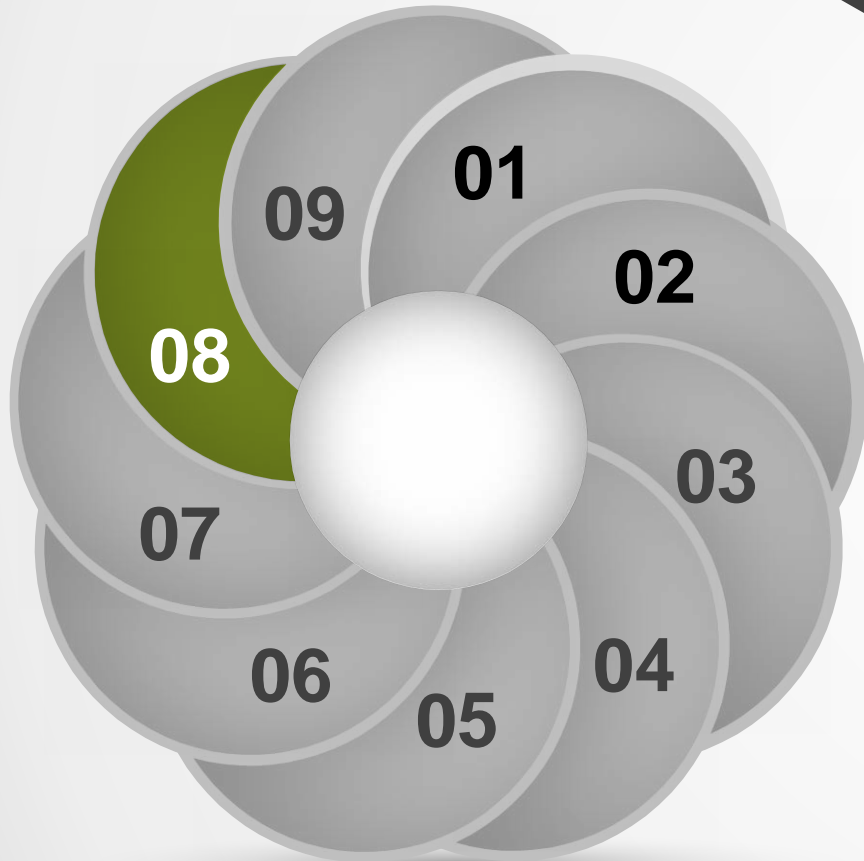
3. אמונה בכוח ההחלמה של ילדים ומבוגרים;

(Sagy & Braun-Lewensohn, 2009)

מנהיגות המבוגרים

עיקרון מספר 8

חשיבותם של

מבוגרים משמעותיים לחוסנם

הנפשי של הילדים;

(מישל סלואן, בשיתוף שפ"י ו"אשלים", ג'וינט ישראל 2020)

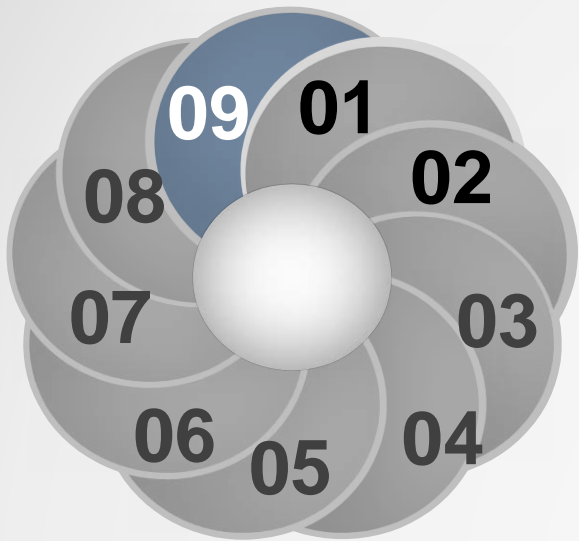
פרואקטיביות – 3 צירים

עיקרון מספר 9

מבנים מקצועיים ניהוליים;

הנגשת תורת עבודה פסיכו-חינוכית;

תוכניות מניעה חינוכיות לחוסן נפשי;

תוכנית חוסן חינוך

- ✓ מערך פסיכו-חינוכי לפיתוח ולחיזוק חוסן אישי ומיומנויות התמודדות.
- ✓ המטרה: הקניית כלי התמודדות עם מצבי לחץ, טראומה ומשבר.
- ✓ גישה מניעתית של "חיסון לדחק" - לימוד המיומנויות יסייע במגוון מצבים.

תוכנית "בוחרים בחיים –
מדברים ישירות עם תלמידים
על דיכאון ומניעת אובדנות"

מבנה התוכנית ותכניה

<https://www.youtube.com/watch?v=414k4bYh22w&t=26s>

חברה שלי מאיים\ת להתאבד
מה לעשות??

דוגמא להנגשת התוכנית ישירות לתלמידים

<https://www.youtube.com/watch?v=kRtil3I1-6s>

"לא עליך המלאכה לגמור
ואי אתה בן חורין להיבטל ממנה"

משנה אבות ב טז